

Týždeň od 1. do 7. februára

DÔVERA IBA V KRISTA (FIL 3,1–16)

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Fil 3,1–16; Rim 2,25–29; Ján 9,1–39; Ef 1,4.10; 1Kor 9,24–27

ÚVODNÝ TEXT

¹⁰Aby som poznal jeho [Krista] a moc jeho zmŕtvychvstania i účasť na jeho utrpeniach. Beriem na seba podobu jeho smrti, ¹¹aby som tak dosiahol vzkriesenie z mŕtvych. (Fil 3,10.11)

Napriek tomu, že sme prijali spasenie len prostredníctvom viery, zostáva v nás čosi nedôverčivé. Naozaj nie sú skutky potrebné? Naozaj naše činy neprispievajú k našej spáse? Z nejakého dôvodu máme tendenciu spoliehať sa na svoje skutky, akoby mohli k našej spáse pridať niečo, na základe čoho by sme „konečne“ mali istotu spasenia. Pavol sa tejto téme venuje pomerne pozoruhodným spôsobom. V ráznej polemike vystupuje proti tým, ktorí trvajú na tom, že obriezka je pre spásu nevyhnutná.

Aby sa predišlo možnosti, že niektorí budú považovať svoje skutky, ako napríklad obriezku, za príspevok k svojej spáse, Pavol jasne vyjadruje, že spravodlivosť je Kristovým darom, ktorý prichádza z viery, nie zo zákona. Hoci obriezka dnes pre väčšinu kresťanov nepredstavuje žiadny problém, princíp zostáva. Samotná protestantská reformácia sa začala práve touto otázkou: úlohou viery a skutkov v skúsenosti Kristovho nasledovníka. Kristus je pre nás nakoniec všetkým, On je „pôvodca a završovateľ našej viery“ (Heb 12,2). Ak si správne stanovíme naše priority, budeme žiť s istotou Božej lásky a už teraz sa budeme tešiť zo zaslúbenia spásy, a „nespoliehať sa na telo“ (Fil 3,3).

OSNOVA LEKCIE

V šiestej lekcii, ktorá vychádza z pasáže Fil 3,1–16, sa budeme zaoberať kľúčovou témou ospravedlnenia z viery a nebezpečenstvom spoliehania sa na vlastné skutky. Uvidíme, prečo Pavol považoval svoje predchádzajúce úspechy za stratu a prečo je pre spasenie úplne zásadné dôverovať jedine Kristovi.

- Fil 3,1–3: Radosť v Pánovi a dôvera v Krista (nedeľa)
- Fil 3,4–6: Pavlovo hodnotenie jeho „vzorného“ života pred obrátením (pondelok)
- Jn 9,35–41: Ilustrácia – nebezpečenstvo „duchovnej slepoty“ (utorok)
- Fil 3,7–9: Ospravedlnenie z viery ako ten najväčší „zisk“ (streda)
- Fil 3,10–16: Najvyšší cieľ života – poznanie Krista a nový život (štvrtok)

„RADUJTE SA V PÁNOVI“

¹Napokon, bratia moji, radujte sa v Pánovi. Neunavuje ma písať vám o tom istom a vás to utvrdí. ²Dajte si pozor na psov, dajte si pozor na zlých pracovníkov, dajte si pozor na rozrezancov. ³Ved' my sme skutočne obrezaní, my, ktorí v Božom Duchu slúžime Bohu, chválime sa v Kristovi Ježišovi a nespoliehame sa na telo, hoci ja by som sa mohol spoliehať aj na telo. (Fil 3,1–3)

Aké pozitívne a negatívne poznámky Pavol uvádza v úvodnom texte (Fil 3,1–3)? Ako spolu súvisia? Ako opisuje veriacich?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Pavol pokračuje veľmi pozitívne a takmer to znie, akoby svoj list končil. Ale nie je to tak. Vracia sa k jednej z hlavných tém tohto listu: radovať sa v Pánovi. A pre radosť prináša niekoľko dôvodov. Najdôležitejšie je, aby sme mali dôveru v Krista, nie v seba: „Chválime sa v Kristovi Ježišovi a nespoliehame sa na telo.“ (Fil 3,3) Kto z nás sa na vlastnej koži musel presvedčiť, že na „telo“ sa spoliehať neoplatí?

Také dôrazné trojnásobné varovanie („Dajte si pozor!“) ako vo Fil 3,2 sa nenačádza nikde inde v Písme. Filipania zrejme veľmi dobre vedeli, na akú hrozbu Pavol upozorňuje. Pravdepodobne nejde o tri samostatné problémy. Naopak, Pavlovo varovanie sa zrejme vzťahuje na skupinu falošných učiteľov, ktorých opisuje tromi rôznymi spôsobmi.

Zlých alebo bezbožných Izraelitov niekedy označovali ako „psy“ (Fil 3,2; porovnaj Ž 22,17; Iz 56,10; Mat 7,6; 2Pet 2,21.22). Na falošných učiteľov sa vzťahuje aj výstižná charakteristika „zlí pracovníci“. Označenie „rozrezanci“ (Fil 3,2; „okryptenci“ SSV; „obriezka“ Roh.) naznačuje, že podobne ako v Galácii a iných oblastiach, aj vo Filipách sa niektorí kresťania snažili vnútiť veriacim z pohanov obriezku. To však bolo v rozpore s rozhodnutím apoštolského koncilu (pozri Skutky 15).

Je pozoruhodné, že jedným z riešení duchovných problémov, vrátane šírenia falošných náuk, je výzva „radujte sa v Pánovi“ (Fil 3,1; porovnaj Fil 4,4).

Všetko, z čoho sa *radujeme*, nám prináša *radosť* (podobne ako v slovenčine, aj v gréčtine majú obe slová rovnaký základ: *chairó* a *chara*). Boh chce, aby sme boli radostní, a Jeho Slovo je akýmsi návodom na dosiahnutie skutočného šťastia a trvalej radosti. Patrí sem prijatie Božej milosti (Ž 31,8), vloženie našej dôvery v Hospodina (Ž 5,12), prijatie požehnaní spásy (Ž 9,15), prijatie Božieho zákona ako nášho spôsobu života (Ž 119,14) vrátane soboty (Iz 58,13.14), viera v Jeho slovo (Ž 119,162) a výchova detí k zbožnosti (Prísl 23,24.25).

- Do života každého z nás prichádzajú občas (alebo často) ťažkosti. Možno práve teraz prechádzaš komplikovaným obdobím. Napriek tomu, z čoho sa môžeš a mal by sa radovať? Čo ti v tom bráni?

APLIKÁCIA

PAVLOV ŽIVOT PRED OBRÁTENÍM

‘Ak si niekto iný myslí, že sa môže spoliehať na telo, tým skôr ja: ⁵na ôsmy deň som bol obrezaný, som z Izraelovho rodu, z Benjamínovho kmeňa, Hebrej z Hebrejov, pokiaľ ide o vzťah k Zákonu, farizej, ‘horlivý prenasledovateľ cirkvi a bol som bez úhony, čo sa týka spravodlivosti podľa Zákona. (Fil 3,4–6)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Pre veriacich ľudí je bežnou skúsenosťou premýšľať o svojom živote v kontexte obdobia pred prijatím Ježiša a obdobia po ňom. Podobne to opisuje Pavol vo Filipanom 3.

Keď hovoríme o tých, čo nie sú kresťania, ale snažia sa žiť cnostne, často povieme, že sú to „dobrí ľudia“. A aspoň podľa svetských štandardov mnohí nimi skutočne sú. V porovnaní s Božími štandardmi však nie je „dobrý“ nikto, dokonca ani kresťania.

Apoštol Pavol poukazuje v úvodnom texte (Fil 3,4–6) na mnohé skutočnosti vo svojom živote, na ktoré bol kedysi hrdý. Ktoré sú to? Ako by si opísal to „dobré“ v tvojom živote (kedysi alebo teraz)?

Pavol nepriamo poukazuje na rozdiel medzi veriacimi Židmi, ktorí šíria bludné učenie, a neobrezanými kresťanmi, čo sa v otázke svojho spasenia úplne spoliehajú na Krista a nevkladajú svoju dôveru do čisto ľudských skutkov, ako je napríklad obriezka (pozri Heb 6,1 a 9,14; porovnaj s Rim 2,25–29). Aj keď Pavlov pôvod a jeho život pred obrátením mohli na jeho židovských spoluveriacich pôsobiť priam impozantne, nič z toho nijako neprispelo k jeho spásu. V skutočnosti spaseniu dokonca bránili, pretože ho na istý čas zaslepili voči tomu najdôležitejšiemu – prijatiu Krista.

Pavol nebol len obrezaný – on bol obrezaný „na ôsmy deň“. Týmto spôsobom zdôrazňuje, že sa narodil ako Izraelita a patrí k ľudu zmluvy. Navyše pochádzal z kmeňa Benjamín, ktorého územie zahŕňalo niektoré z najdôležitejších miest Izraela. Pavol nielenže ovládal hebrejčinu, on bol žiakom rabína Gamaliela staršieho (Sk 22,3; 26,4.5) a ako farizej mal určite hlboké vedomosti o zákone a o tom, ako ho podľa tradície uplatňovať.

Pavol tak horlil pre zákon, že dokonca prenasledoval cirkev ako hrozbu pre židovský spôsob života, ktorý podľa neho zákon predpisoval. Je zaujímavé, že hoci na základe „spravodlivosti podľa Zákona“ bol Pavol „bez úhony“ (Fil 3,6), uvedomil si, že Zákon je v skutočnosti oveľa hlbší a náročnejší, než si dokázal predstaviť, a že bez Krista pred Zákonom stojí ako odsúdený.

APLIKÁCIA

- Porovnaj Rim 7,7–12 s Mat 5,21.22.27.28. Akú kľúčovú skutočnosť zdôrazňujú Ježiš aj Pavol v súvislosti so zákonom? Prečo nie zákon, ale „viera v Krista“ (Fil 3,9) je jediným zdrojom spravodlivosti?

NA ČOM NAOZAJ ZÁLEŽÍ

³⁵Ježiš sa dopočul, že ho vyhodili. Vyhľadal ho a povedal mu: „Ty veríš v Syna človeka?“ ³⁶Ten mu odpovedal: „A kto je to, Pane, aby som v neho veril?“ ³⁷Ježiš mu povedal: „Už si ho videl; je to ten, čo sa s tebou rozpráva.“ ³⁸A on povedal: „Verím, Pane,“ a klaňal sa mu. ³⁹Tu Ježiš povedal: „Súdiť som prišiel na tento svet, aby tí, čo nevidia, videli, a tí, čo vidia, oslepli.“ ⁴⁰Počuli to farižeji, ktorí boli pri ňom, a povedali mu: „Vari sme aj my slepí?“ ⁴¹Ježiš im odpovedal: „Keby ste boli slepí, nemali by ste hriech. Vy však hovoríte: ‚Vidíme,‘ a tak váš hriech zostáva.“ (Ján 9,35–41)

Včera sme si pripomenuli, že skutočnosti, ktorými sa kedysi Pavol hrdil, boli v skutočnosti prekážkami pre jeho vieru. Zaslepili ho totiž a neuvedomoval si, ako veľmi potrebuje Krista. V tejto časti Pavol používa obchodný jazyk. Hovorí o zisku a strate, aby opísal svoju „duchovnú účtovnú knihu“ pred obrátením. Hoci si to neradi priznávame, aj my máme niečo ako „duchovnú účtovnú knihu“. Pavlove zisky a straty sa kedysi merali tradičnými zákonníckymi hodnotami tej doby, nie biblickými hodnotami, ako ich učil Ježiš.

Po Pavlovom obrátení vyzeralo jeho duchovné „účtovníctvo“ úplne odlišne. Stupnica hodnôt sa totiž dramaticky zmenila, z „meny zákonníctva“ na „menu nebies“.

„Ten, ktorý zostúpil z neba, môže právom hovoriť o nebi a správne predstavovať všetky náležitosti, ktoré tvoria *nebeskú menu*, na ktorú vpečatil svoj obraz a podpis. Pozná nebezpečenstvo, ktorému sú vystavení tí, ktorých prišiel pozdvihnúť z úpadku a povýšiť na miesto vedľa seba na tróne. Poukazuje na hrozbu, v ktorej sa nachádzajú, keď prejavujú náklonnosti k márnym a nebezpečným veciam. Snaží sa odvieť naše mysle od pozemského k nebeskému, aby sme nemrhali časom, talentom a príležitosťami na to, čo je úplnou márnosťou.“ (RH, 1. júla 1890)

Vo svete judaizmu prvého storočia bol Pavol rýchle vychádzajúcou hviezdou, až kým neoslepol pri pohľade na osláveného Ježiša na ceste do Damasku (Skutky 9). Až vtedy sa napravil jeho duchovný zrak a on mohol jasne vidieť pravdu o Ježišovi a spasení, ktoré priniesol.

Ján 9 rozpráva príbeh o inom mužovi, ktorý bol slepý a potom jasne uvidel Ježiša. Ježiš povedal, že „prišiel na tento svet, aby tí, čo nevidia, videli, a tí, čo vidia, oslepli“ (Ján 9,39). Ako môžeš tento princíp uplatniť vo svojom živote?

Čo by mohlo mať väčšiu hodnotu než večný život v nebi a na novej zemi? A predsa svetské hodnoty mnohým zatemňujú pohľad na túto skutočnosť. Existuje zásadný konflikt medzi tým, čo si cení tento svet (pozri Mat 13,22; Luk 4,5,6; 1Ján 2,16), a tým, čo si cení nebo – podobnosť s Kristom a zachránené duše.

- Svet nás môže zaslepiť voči duchovným pravdám a voči tomu, čo je skutočne dôležité. Čo nám môže pomôcť sústrediť náš pohľad na to, na čom skutočne záleží?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

KRISTOVA VIERA

⁷No to, čo mi bolo ziskom, som pre Krista pokladal za stratu. ⁸A vôbec, všetko pokladám za stratu pre vznešenosť poznania Krista Ježiša, môjho Pána. Pre neho som všetko ostatné stratil a pokladám to za odpad, aby som získal Krista ⁹a bol v ňom ako človek bez vlastnej spravodlivosti, ktorá je zo Zákona, ale aby som mal spravodlivosť skrze vieru v Krista, spravodlivosť z Boha, založenú na viere. (Fil 3,7–9)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Nenechajme si ujsť to najdôležitejšie, čo sa Pavol snaží vyjadriť v uvedenom texte. Na ceste do Damasku zažil úžasnú premenu, keď vymenil svoj starý, na zákone založený život za prítomnosť samotného Krista – „aby som získal Krista a bol nájdený v ňom“ (Fil 3,8.9; Roh.).

Byť nájdený „v ňom“, teda v Kristovi, je zaujímavý výraz. Ako Pavol používa túto myšlienku na iných miestach (pozri Rim 1,17; Ef 1,7; 2Kor 5,21; Kol 2,3.9; Gal 2,20 a 3,26)?

Pavlova zmienka o tom, že je „v Kristovi“, je predmetom rozsiahlych diskusií. Nie je prekvapujúce, že najlepšie vysvetlenie pochádza od samotného Pavla, ktorý píše, že „podľa plánu, až sa naplní čas, [Otec] zjednotí v Kristovi ako v hlave všetko, čo je na nebi i na zemi“ (Ef 1,10). To bol Boží zámer od začiatku. A Pavol objasňuje, ako sa to deje: „Vy ste však z neho v Ježišovi Kristovi, ktorý sa nám stal múdrosťou od Boha, spravodlivosťou a posvätením i vykúpením.“ (1Kor 1,30)

Byť „v Kristovi“ zahŕňa všetko, čo sa týka plánu spasenia: od prebudenia nášho duchovného vnímania (múdrost), cez ospravedlnenie vierou (spravodlivosť), prípravu na nebo (posvätenie) až po oslávenie pri druhom príchode (vykúpenie). Spása je Kristovo dielo od začiatku do konca – pre nás a v nás. Získaním Krista teda máme všetko, čo potrebujeme.

Ktoré dve skutočnosti Pavol porovnáva v úvodnom texte (Fil 3,9) a prečo je dôležité uvedomovať si tento kontrast?

Pavol si uvedomil, že mať „vlastnú spravodlivosť“ nie je skutočná spravodlivosť, pretože zákon nemôže dať život (pozri Gal 3,21.22). Život nám môže dať len Kristus prostredníctvom viery. A nejde len tak o hocikakú vieru. Veď aj diabli veria a trasú sa (Jak 2,19). Jediná spásna viera je „viera Kristova“. Iba Jeho viera naplno poslúchala a môže poslúchať. (Grécke slovo pre vieru, *pistis*, znamená aj vernosť.) Takže, ak sme v Kristovi a On žije v nás (Gal 2,20), potom žijeme Jeho vierou prostredníctvom našej viery v Neho.

APLIKÁCIA

- **Pavol sa vzdal všetkého, aby bol v Kristovi – nespoliehal sa na vlastnú spravodlivosť, ale na vieru a vernosť Ježiša. V ktorej konkrétnej oblasti svojho života potrebuješ vymeniť vlastnú snahu za Jeho prítomnosť a moc?**

LEN JEDNO – POZNAŤ KRISTA

¹⁰Aby som poznal jeho a moc jeho zmŕtvychvstania i účasť na jeho utrpeniach. Beriem na seba podobu jeho smrti, ¹¹aby som tak dosiahol vzkriesenie z mŕtvych. ¹²Nie že by som to všetko bol už dosiahol a bol už dokonalý, ale bežím, aby som to získal, pretože si ma získal aj Kristus Ježiš. ¹³Bratia, ja si nenamýšľam, že som to už získal, ale len jedno robím: zabúdam na to, čo je za mnou, a usilujem sa o to, čo je predo mnou. ¹⁴Bežím k cieľu pre cenu nebeského Božieho povolania v Kristovi Ježišovi. ¹⁵A tak všetci dokonali majme takéto zmýšľanie! A ak o niečom zmýšľate inak, aj to vám Boh zjaví. ¹⁶Ale k čomu sme dospeli, toho sa držíme. (Fil 3,10–16)

Ktoré dôležité myšlienky predstavuje Pavol v úvodnom texte (Fil 3,10–16)?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Nie je nič dôležitejšie ako *poznať* Krista. To je jediná záruka, že On pozná nás a vyzná nás pred Otcom (pozri Mat 7,21–23 a 10,32.33). Ako Ho môžeme poznať? Prostredníctvom Jeho písaného Slova – čítaním a životom podľa neho. Krista nemôžeme poznať tvárou v tvár tak, ako Ho poznali učeníci. Je však zaujímavé, že napriek tomuto poznaniu stále nechápali Jeho slová. Práve preto potrebujeme Svätého Ducha, aby nás viedol (pozri Ján 16,13). Čím viac Krista poznáme, tým bližšie sme k Nemu, pretože zažívame „moc Jeho zmŕtvychvstania“ (Fil 3,10), ktoré nás pozdvihuje k „novote života“ (Rim 6,4).

Ďalším spôsobom, ako sa približujeme k Ježišovi, je naša „účasť na jeho utrpeniach“ (Fil 3,10). Každá skúška, ktorej čelíme, každá bolestivá skúsenosť, ktorú prežívame, nám pomáhajú lepšie poznať a vážiť si to, čo Ježiš pre nás podstúpil. Len tak môžeme jasnejšie chápať Krista a Jeho vôľu.

A napokon, k Ježišovi sa približujeme, keď svoj život smerujeme „k cieľu“ (Fil 3,14). Čo je tým „cieľom“? Ide o preklad slova, ktoré sa v Novej zmluve nachádza iba na tomto mieste (*skopos*). Vzťahuje sa na cieľovú čiaru pretekov a cenu udelenú víťazovi. Pre Pavla je to „cena nebeského Božieho povolania v Kristovi Ježišovi“ (Fil 3,14). Tak ako Kristus svojou smrťou a zmŕtvychvstaním vystúpil do neba, Boh nás pozýva, aby sme prijali tú istú nebeskú odmenu – večný život.

Je zrejmé, že sme to ešte nedosiahli. Úplnú, konečnú dokonalosť nedosiahneme, kým naše „ponížené telo“ nebude pretvorené, „aby sa stalo podobným jeho oslávenému telu“ (Fil 3,21). Ale tým, že Krista poznáme a každý deň pozývame Jeho prítomnosť do našich životov, napredujeme k cieľu byť ako Ježiš vo všetkom, čo je teraz možné. Na toto „jedno“ sa Pavol zameral a o to sa usiluje. Rovnako ako pri behu na pretekoch (pozri 1Kor 9,24–27), nevenujeme pozornosť tomu, kde sme boli alebo kto nás sleduje. Naše jediné zameranie je na to, čo je pred nami – na nebeskú odmenu, ktorá je pre nás pripravená. Ide o živý obraz: bežec sa úplne sústreďuje na cieľ, napína každý sval a nakláňa sa dopredu, aby dosiahol cieľovú čiaru.

- Prečo je v našom kráčaní s Kristom dôležité neobzerať sa neustále späť – aspoň nie na naše hriechy a zlyhania? Prečo je dôležité hľadiť dopredu na to, čo nám bolo práve teraz v Kristovi prisľúbené?

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Ten, kto chce získať pevnú, vy rovnajú povahu a stať sa ozajstným kresťanom, musí všetko zveriť Kristovi a všetko robiť pre Krista, pretože Vykupiteľ nemôže prijať polovičatú službu. Denne sa učí chápať význam sebaodovzdanosti. Skúma Božie slovo, poznáva jeho význam a poslúcha jeho príkazy. Len takto môže dosiahnuť úroveň kresťanskej dokonalosti. Boh s ním dennodenne spolupracuje, zdokonaľuje jeho povahu, aby v konečnej skúške obstál. A veriaci kresťan sa deň čo deň stáva pre ľudí i anjelov názorným príkladom toho, čo môže v záujme padlého ľudstva vykonať evanjelium.“ (AA 483; PN 278)

„Tí, čo očakávajú Ženicha, majú ľuďom povedať: *Hľa, váš Boh!* Posledné lúče milostivého svetla, posledné posolstvo milosti, ktoré treba oznámiť svetu, v tom sa zjavuje Boží láskyplný charakter. Božie deti majú zjavovať slávu nebeského Otca a dosvedčiť svojím životom a povahou, čo pre nich vykonala Božia milosť. Svetlo Slnka spravodlivosti, ktorým je Kristus, sa má prejavovať v dobrých skutkoch, v slovách pravdy a v posvätenom konaní.“ (COL 415.416; KP 335)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Zamyslite sa viac nad otázkou radosti v Pánovi. Všimnite si, že Pavol nehovorí, aby sme sa radovali zo svojich skúšok (hoci aj to je biblické), ale v Kristovi. Prečo je dôležité mať vždy pred očami Pána, Jeho dobrotu, Jeho moc, Jeho lásku a Jeho spásu? Ako vám to môže prospieť uprostred prichádzajúcich životných skúšok?
2. Všimnite si, ako vyššie uvedené citáty opisujú úlohu milosti pri konaní našich „dobrých skutkov“. Prečo je táto funkcia milosti taká dôležitá, keď očakávame skorý príchod Krista? Otázka znie: Hoci nie sme spasení dobrými skutkami, sme skutočne spasení, ak ich nemáme?
3. Zamyslite sa nad myšlienkou nedôvery v telo. Čo to znamená? Prečo by sme mu nemali dôverovať? Nie je naše telo darom od Boha?